

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 16 DE JUNY DE 1911

Núm. 1694 ————— ANY XXXIII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

EN FLANDES SE HA PUESTO... UNA PICA

—Pues falté á la justicia de esta suerte...
llevadme á la subasta ó á la muerte!

CRONICA

El clam de les empreses

Unanim es el crit dels nostres empresaris contra el «Saturno-Parque», aquesta novetat sensacional, casa de curació dels neurastenics, que atrau tantíssima concurrència a la Plassa d'Armes.

Els nostres empresaris, aquets bon senyors que no atenen mai les justificades queixes dels artistes, als quals exploten iniquament a tot'hora, ni fan mai cas de les raonades reclamacions del public, del qual s'han burlat sempre, aquets aixerrits subjectes pretenen ara que Barcelona escolti els seus planys de gallina mullada, y, apretantse l'espongeta del clatell, procuren llensarnos un xorro de llàgrimes amargues ab l'intent de que'ls pacífics veïns ens indignem y protestem contra les *Montanyes russes*, que, segons, ells causaran la mort de cines y teatres.

La mort del teatre?... No l'haviem ja donat per *cadaveric* feia dies? Abans d'instalarse al Park aqueixes barraques sportives, a l'hivern, en el fort de les campanyes artístiques, en plena febre intel·lectual, no hi havia un sol empresari que s'alabés de tirar pilota a l'olla... ¿Quin mal els ha de reportar, doncs, avui, un espectacle que no té cap afinitat ni res que veure ab el gènere dels explotats per ells?

Suposem que'ls senyors empresaris deuen ser gent lliberal y que en nom de la llibertat s'han d'haver dirigit an en Mariano pera exposarli les seves raons, que no conveniran ni a l'arcalde ni a ningú.

¿Que no es possible competir ab un local voltat de magnífics jardins?... Els jardins del Park, de dies, no l'afavoreixen gaire, al «Saturno» perquè, precisament l'instalació s'ha fet en un lloc ont el sol hi bat a tot'hora; y de nits tampoc, perquè són foscos y les parelles d'enamorats hi són constantment perseguides pels guarda-passeigs.

¿Que per què es a l'aire lliure?... També té l'inconvenient de que, quan plou, la gent s'hi mulla.

¿Que per què hi fa fresca?... Si tanta fresca hi fa, també lluita ab la desventatja de causar incomoditats als predisposats a la *coriza*.

¿Que per què fan pagar 10 centims d'entrada?... Molt més costava entrar al mateix lloc quan era pista de l'*Hipic* y ningú hi tenia res a dir.

Els empresaris haurien de confessar que no són els jardins, ni la fresca, ni l'aire, ni la concessió, sinó la pensada original, l'inventiva, la troballa del *competidor* lo que'ls molesta y els indigna. Això de veure que aixcant quatre fustes y montant quatre vies y fent anar quatre carretons un aixerrit se n'ha sapigut emportar al public, a tot aquet public de Canprosa, que ve mort d'ensopiment y de nyonya, fastiguejat de tanta sarsuela poca-solta y tanta pel·lícula malsana, això es lo que'ls cou als empresaris.

Però en aquesta terra ont l'esperit imitatiu s'hi arrela ab tanta forsa, aviat ho tindran arreglat els *cocodrils*: tiraran a terra cines y teatres, y en cada solar d'espectacle hi aixecaran a corre-cuita un *Patin* y un *Watter-chut*. Ells hi gua-

VIGILIA DE CORPUS

- Me parece, nois, que las trampas no os acompañarán.
- Per què?
- Porqué este año son tan grossas que no van a poder salir por ninguna puerta.

nyaran y nosaltres ens en alegrarem, perquè aixís no haurem d'anar tan lluny demà que'ns volguem tirar de cap a l'aigua.

Si els senyors propietaris del «Saturno-Parque» paguen els tributs corresponents; si, al funcionar en les condicions en que ho fan, se coliquen dintre la llei; si compleixen una per una totes les bases del contracte ab el Municipi ¿pera què buscarlos raons? Y pel contrari, si la concessió s'ha fet ab miras particulars, pera afavorir a algun mano de la Casa Gran; si aquet senyor *Saturn*, fill del Cel y de la Terra, en una paraula, no porta els papers nets, llenya! però llenya a l'Ajuntament, que, es en tot cas, el verdader culpable.

Confessem que forem els primers en criticar la concessió de la Plassa d'Armes a un particular ab miras industrials y ens afirmem en les nostres apreciacions; però, avui, davant de la queixa absurda, davant del clam-imposició dels empresaris, no podem menos de posarnos del costat de la justícia que, al nostre entendre, en aquestes circumstancies ha de venir forsosament a protegir als amos del «Saturno-Parque», espectacle ben montat, modern, elegant, que dona caracter de gran ciutat a Barcelona... y un moviment inusitat a les *cases de socorro*.

L'opinió dels trenta o quaranta empresaris barcelonins?... Sí, molt respectable. Però ¿y l'opinió dels milers y milers de ciutadans que acudeixen al «Saturno» a divertir-se?

J.

AUTO-SUGESTIÓ

—Cristo, que fa suar, aquesta pujada!... Quin patir!
 —Pujada dius?... Si es la *Baixada de la Presó*...
 Jo no estic pas gens cansat!

¡QUINA LLÁSTIMA!

La casualitat s'encarrega, de quan en quan, de desmentir als que diuen que la sort protegeix sempre als regidors.

Els senyors que tenen seient al Consistori presenten aquets dies les cares llargues, com d'enterro de primera. De tal manera s'ha apoderat el desconsol de l'anim dels més alegres y decidors, que no pocs d'entre aquets se donen seguidament forts cops de cap per les parets en castic a la desgracia de que acaben d'esser víctimes.

Si el llegidor passa la vista pels diaris sabrà de sobres que a Roma s'ha inaugurat un bust al pintor Fortuny. Tenint en compte la seva nacionalitat, acordà l'Ajuntament d'allà convidar a la cerimonia inaugural als municipis de Reus y de Barcelona, rendint aixís un homenatge a la patria del gran artista.

El convit arribà aquí quan no hi havia ni temps material de pujar al tren. La comunicació de l'arcalde de Roma quedà, doncs, damunt la taula que l'arcalde té al seu despaig, enduentse'n les mirades y despertant l'enveja de quants regidors s'enteraren de l'ocasió que per forsa havien de deixarse perdre.

No haventhi més remei, y en l'obligació de quedar com uns homes, decidiren els nostres concejals que fos l'arcalde de la capital italiana el que representés la nostra ciutat en la cerimonia d'inaugurar el monument.

En aquet sentit s'escrigué a Roma, tot agraint, a la vegada, l'invitació.

Però encarregant, de passada, que un' altre cop que's presenti una ocasió per l'estil, fassi el municipi Romà la mercè de llevarse un xic més dematí.

Que aquí, pagant la Pubilla, sobren senyors disposats a viatjar, y no hi ha, per lo tant, necessitat de que ningú ens representi.

X. X.

Fàbrica de divorcis

Als Estats Units, quan, per fas o per nefes, en un matrimoni hi apareixen discrepancies massa visibles, desseguida, ell o ella, o devegades tots dos a un temps, deixen escapar la gran frase:

—¿Anem a Reno?

«Anem a Reno» vol dir simplement: ¿Divorciemnos?

Deslligar el llas conjugal, a la terra de l'Oncle Sam, no es, per lo comú, operació molt difícil. Dèu o dotze documents, unes quantes setmanes de tramitació, y ja està feta—o millor dit, desfeta—la cosa.

Però facilitats com les que pera això hi ha a Reno no's troben en cap més localitat de la gran Confederació Nort-Americana.

Reno, població enclavada al *Far-West*, en l'estat de Nevada, pot molt be considerarse com el paradís dels matrimonis que volen disoldre's.

Els yanquis ja ho diuen:

—Per pernils, Chicago; per cotó, Nova Orleans; per divorcis, Reno.

Ja's degui a les lleis especials d'aquella afortunada regió, ja sigui per les grans dimensions de la màniga dels seus magistrats, lo cert es que divorciar-se a Reno es lo mateix que entre nosaltres beure's un ou o fumar un cigarret dels més prims.

Marit y muller, posats d'acord pera disoldre la societat conjugal que, potser plens d'ilusió, varen constituir un dia, presenten davant del magistrat y, com qui demana una lliura de cigrons, formulen la transcendental instancia:

—Senyor jutge: la senyora y un servidor som incompatibles.

—¿Es dir que no lligueu?

—Absolutament gens.

—Doncs... ¡Deu us fassi ben descasats!...

Y sense més averiguacions, ¡zas!, l'espasa de la llei talla el nus gordià que lligava els destins d'aquells dos sers, y ¡hala!, a buscàrsela cada hu per allà ont millor li convingui.

Pràctica y calculadora com es la gent d'aquell país, no cal dir el contingent de forasters que aquesta facilitat pera descasarse porta a Reno. De tots els extrems de la República hi acudeixen a bandades els matrimonis en estat de «descomposició», que saben que anar allí es arribar y mol-dre.

Conseqüència natural d'aquesta anomenada es el gran número d'hotels que en pocs anys s'han establert a Reno. En tota la població no's veu altra cosa que edificis destinats a albergar parelles que van allí a descompartirse. «Fonda del ex-himeneu.» «Hotel dels divorciables.» «Posada dels

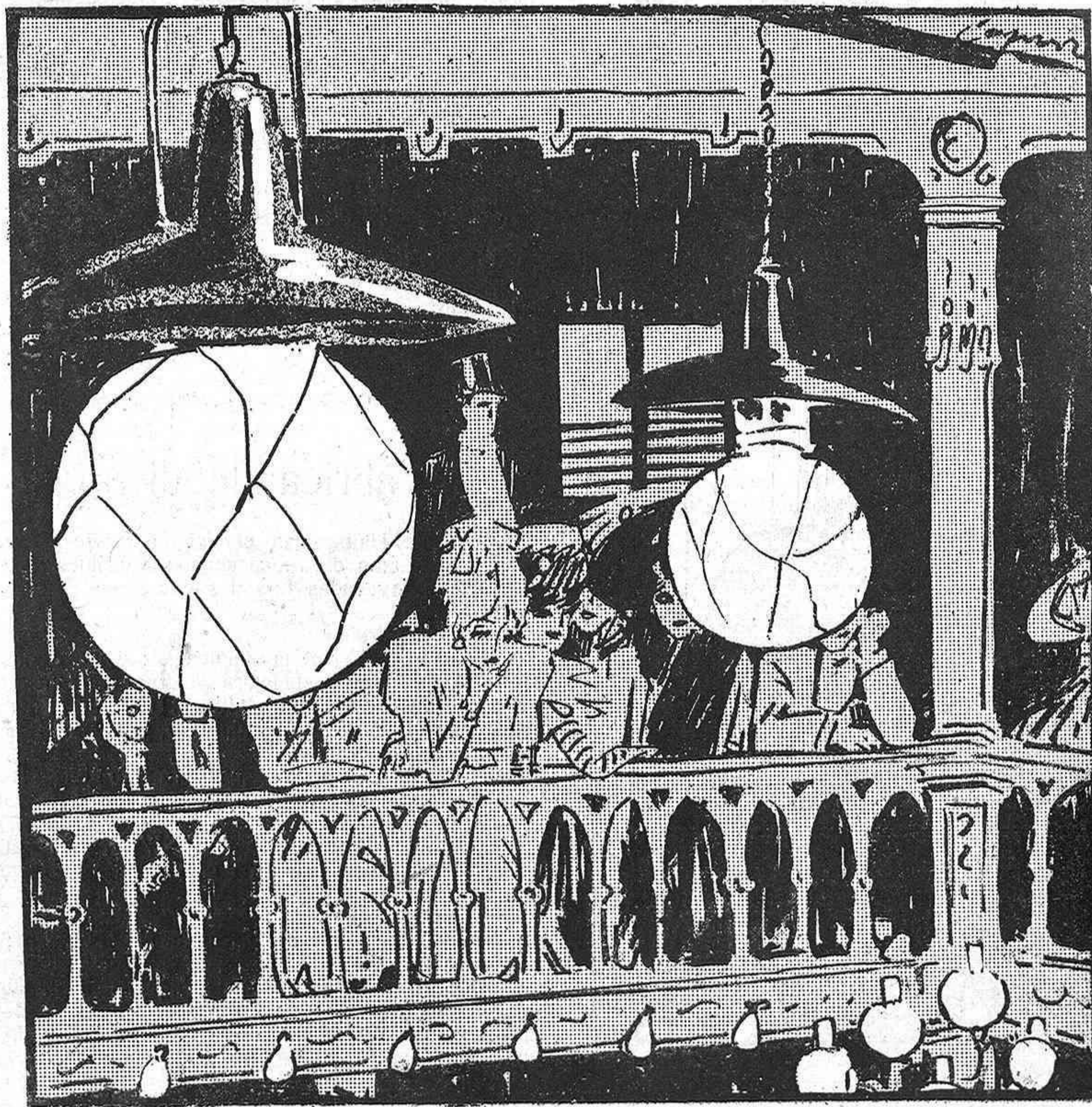
discrepants.» «Restaurant pera matrimonis en liquidació...» Es un seguit de retols y lletreros que, al mateix temps que encanta la vista, dona una perfecta idea de l'increment que allí ha pres l'industria del divorci.

Però últimament ha succeït una cosa. Repassant els llibres d'entrades de viatgers, els amos d'hotel s'han adonat dels immensos perjudicis que la rapidès ab que actuen els tribunals de Reno causa als seus interessos.

La majoria dels forasters que hi van a divorciarse no's queden allí més que tres o quatre dies. Altres, despatxats a tota velocitat, se'n entornen l'endemà mateix de l'arribada. Fins n'hi ha que, com fan aquí molts dels que van a Montserrat per un sol dia, s' duen el menjar y dinen tranquilament en un banc de qualsevol passeig.

—Això ens perjudica de mala manera—han dit els fondistes als jutges:—Cert que a Reno hi ve molta gent, però també es cert que hi fa una estada escandalosament curta. Seria convenient evitarlo aquest abús.

—Sí, però ¿còm?—han dit els magistrats:—No podem

AL CAFÉ-CONCERT

—No't sembla que hi ha massa llums en aquesta sala, carinyo?
—D'això'n dius llums?... Això són més que llums; són membres del Comitè de Defensa.

FORMALISMES

—Venia a demanarvos la mà de la vostra filla.
—La mà, dius?... Però ¿no veus que la pobreta?...
—Sí..., no parlem més. Ja sé de quin peu coixeja.

pas obligar als matrimonis disolts a quedar-se aquí una temporada...

—Doncs aixís, no farem res. La gent se descasará ab una facilitat admirable, els nostres carrers estaran sempre plens d'una multitud riallera, però'ls fondistes no'n treurem cap profit.—

Per fortuna—per fortuna dels amos de fonda—els senyors magistrats han tingut una idea magnífica, que, sense perjudicar la seva fama de jutges llestos y desembrassats, satisfarà plenament els desitjos dels fondistes... si es que'l tret no'ls surt per la culata.

¿Saben què han acordat?

D'ara endavant, pera poder obtenir el divorci a Reno, serà condició precisa y indispensable portar sis mesos de veí de la població.

Sis mesos de veí, representen sis mesos de fonda.

Y, per haver d'aguantar allí sis mesos de fonda, ab els preus que avui s'estilen a Reno,—els yanquis saben molt de comptar—potser trobaran preferible fer *de tripas corazón*, y soportar el jou conjugal ab totes les seves conseqüències.

MATIAS BONAFÉ

El telèfono ultra-mundial

M'agrada escriure del passat y del present, però més de l'*esdevenidor*, com diria un floralista. Aixís, amic lector, aquí va un quientet que passa d'aquí a cinquanta anys,—es a dir, en 1960—y a New-York, que aleshores arriba a tenir ja més de deu milions d'habitants.

***

En tal època, y mercè a un Papa molt *salau*, el catolicisme, havent-se fet modernista y de la màniga ample, s'ha incorporat de les demés religions similars: Protestantisme, Cismatics, Judaisme, Islamisme y Budhisme. El procediment ha estat molt senzill: el del regionalisme aplicat a les conviccions. Cada secta té'l seu cel, y Deu pera tothom, y el Papa qüefe de tots els cleros. Aixís de totes aquestes se n'ha fet una sola religió, que s'ha extès sobre tota la terra, fins sobre la terra d'escudelles, ja que la religió y l'escudella tenen molts punts de contacte, pera certa gent.

WATTER-CHUT

—No s'espanti, home!... L'aigua clara no taca!...

Sols hi haurà un Papa, que no serà pas un papa-nates, ni un papa-mosques, encara que continui essent un papa-dineru.

Una companyia nort-americana haurà pres l'arrendament d'això de l'altre món y de la salvació eterna, y haurà construït un edifici immens, un *Theological Palace*, a New-York, en el qual hi haurà una oficina pera la salvació de l'ànima, ab una bateria de capellans mechanics, sistema Edison reformat, que tiraran trenta misses per minut, de cara al Purgatori, ab tal punteria que totes faran blanc, menos les que's dirigeixin a ànimes de negres. En els pisos superiors hi haurà instalats els aparatos telefonics pera comunicarse ab l'altre món. Als baixos s'hi trobaran *Bars* espirituals servits per monges aixerides y odaliques retirades, en què's vendrà *scottisky* ab sifon d'aigua beneïta. Una serie de sants electricos, entre'ls que n'hi haurà fins de xinos, de negres y de mulatos, faran miracles tirantlos unes quantes lliures esterlines, segons la magnitud del miracle que's demani.

En fi, que serà un edifici colossal, meravellós, que deixarà enrera tot lo que s'hagi pogut veure en el gènere eclesiastic.

***

Als pocs dies d'inaugurat el *Theological Palace* arriba a New-York en aeroplà propi, procedent de Londres, la viuda del Major Sir Harry Sidney, que havia mort en una cassera a l'India, en la qual se l'havia cruspit un tigre de Bengala.

La dita viuda, que era jove y maca, un cop va haver deixat la seva màquina de volar al garatge, proveïda d'una recomanació que l'arquebisbe de Canterbury li havia dat, se va dirigir tot seguit al dit *Palace*. Arribada a la porteria, va donar la seva targeta, ab la carta que portava del bisbe anglès, pera que la portessin al *Jefe de l'oficina espiritual de comunicacions ultra-mundanes*. A poc va presentàrseli un jove *clergyman* molt aixerit, que's va posar completament a la seva disposició pera tot lo que necessités.

—Voldria parlar ab el meu marit, que fa mitg any que's va morir a l'India inglesa de resultes d'haverse'l esmorzat un tigre—va dirli la viudeta.

—¿De quina comunió era'l seu marit?—va preguntar el gentil *clergyman*.

—De l'Evangèlica reformada per Knox.

—Evangèlica... Reformada... Knox...—va murmurar, tot fullejant un llibret que's va treure de la butxaca de l'americana. —Miri: es al pis 138, corredor 73, porta 29... Fassi el favor de seguirme, que hi pujarem ab l'ascensor 56.

Y efectivament, oferint galantment el seu bras a la viuda maca, la va acompanyar a un ascensor, en el que van entrarhi tots dos, y ¡per amunt! cap al pis 138.

Un cop arribats, va conduïr-la al departament de les comunicacions ab la secció protestant evangèlica Knox de l'altre món,

y un cop allí, va dirli, signantli una especie de telèfono que hi havia dins d'un reclus:

—Aquí es. Prengui la maneta, dongui tres voltes, tiri una lliura esterlina en aquella esclatxa y demani comunicació. En quant se presenti el serafí que estigui de guardia, demànili lo que vulgui.

Y dient això, el jove *clergyman* va retirar-se a una honesta distancia, pera no sentir lo que la viuda enraonava ab el seu estimat difunt espòs.

—*Centro!*—va cridar la viuda, posantse la trompetilla a l'aurella.—...¿El serafí de guardia?... Sí... ¿Què?... ¿Qui soc?... La viuda del Major Harry Sidney, mort a l'India inglesa devorat per un tigre el 7 d'Octubre de l'any passat... Desitjaria comunicació ab el meu marit, que fa ja massa temps que no n'hi tinc de cap mena.

Al cap d'un ratet, vetaquí que, a lo que sembla, el seu marit, al qual el serafí de guardia havia fet cridar, va compareixer a l'aparato, y entre ell y la seva viuda's va entaular el següent dialóg:

—¿Qui es?—va preguntar el Major, desde l'altre món.

—Jo, Eva, la teva viuda.

—Ai! Y ¿com te va, desde que he passat a millor vida?

—¡Ai estimat Enric! Anyorante sempre, sempre ploro, sempre estic trista. ¿Y tu?

—No ploris, dòna. Mira, torna't a casar; posa't alegre, ben alegre, que jo aquí no puc pas estar millor. De tant be com hi estic ja no'm recordava ni de tu!

—¡Ai! ¿Tan be hi estas? Vaja, explica't: ¿Menges y beus be?

—¡Ui! ¡Millor que menjar y beure!

—Y què, ¿dormiu o esteu desperts?

—¿Y ara? ¿Per què vols que dormim, si aquí no hi han fatigues, ni ens cansem mai, ni hem de treballar?...

—Y ¿que estimeu?

—Millor que estimar.

—¿Millor que estimar? ¿Es dir que ets més felís que quan me tenies als teus brassos y ens feiem tantes caricies..., que tu deies que ja no hi havia res millor?

—Doncs, noia, m'equivocava. Això ni té punt de comparació. Mira si es... bo, que no trobo pas la paraula pera dirtho, perquè no té pas traducció en cap de les llengües de la terra, el nostre estat.

—Al menos, doncs, diga'm: ¿com es el cel?

—¡Però si no hi soc, al cel!

Y aquí la comunicació de l'aparato va interrompre's, sonant la campaneta que indicava que s'havia acabat el temps a què dava dret una lliura esterlina.

Per la copia,

POMPEIUS GENER

□□ ————— □□

Per l'Humanitat

La paraula es el Verb, però el fet es la manifestació suprema de la vida; si l'Home no hagués concedit sempre massa culte a la paraula y excessivament poc a l'acció hauria arribat més lluny y més aviat, en ses diferents etapes, en el camí del perfeccionament possible que busca desde que existeix la Terra. Un minut de Gòlgota es més util a l'Humanitat que trenta anys de paràboles.

LABOREM, LABOREM!, ha sigut sempre la divisa d'aqueixos titans de l'idea que, ab sa constancia y son geni, han conseguit practicar una esclatxa en els murs d'erros,

FONT NOVA

de fanatisme y d'ignorancia que separa el present del pervindre.

La vida es lluita y es treball.

Y aixís, laborant y combatent, es com han lograt ferse carn y sang tots els ideals; treballant y lluitant es com l'esclau s'ha convertit en siervo, el siervo en home lliure, encara que subjectat, en part, pel règim tiranisador del capital, y treballant y lluitant es com se convertirà en amo absolut de sa voluntat y de sa inteligencia.

Ja està donat el pas definitiu en els viaranys que han de conduir an aquet fi; perquè, al crear els sistemes de mutualisme y cooperatisme, l'home obrer de totes les classes ha nascut a la nova vida, y les llars necessitades, envollades abans en les horribles ombres de la miseria, s'iluminen ja avui ab els rosats orients d'una existencia sense emboscades, en les que l'home,

—Ont hi vaig, diu, a buscar aigua?... A la font de *Larache*.
—Ah, sí?... Doncs, vès, procura que no't trenquin el cantí.

LO MÉS CHIC

Si han de correspondre'ls trajos a les formes dels barrets, els figurins de gran moda, a l'hivern, seran aquets.

l'egoisme y la incultura actuin d'assassins de l'estomac, del cor y del cervell.

L'Europa fa anys que sab això, y Espanya comensa a fixarshi ara; nostre poble desperta de son marasme suicida, y, encara que poc a poquet, va donant calor a la creació de Cooperatives y Societats mutuels, entre les que n'hi ha algunes que res tenen que envejar a les de l'extranger. La que s'ha establert a Barcelona, carrer de les Corts Catalanes, 547, es un model en son genre, y en ella'ns hem inspirat a l'escriure aquestes línies.

Aixís, lluitant y treballant, com ho fa aqueixa Cooperativa, es com se triomfa y s'arriba a la regeneració mental y fisiològica de l'immensa llegió d'homes que laboren y produeixen, y sobre'ls quals graviten, ab tot el seu terrible pes, el pervindre y el destí de l'Humanitat.

La veu de la sicalipsis

Les arengues moralisadores pronunciades per *Don Dalmacio* en el Parlament han obtingut un ressò de riallades y acudits com a bon segur no se'n serva record. A Madrid, com a Barcelona y a tot arreu, els diputats y els que no ho són s'han pres a broma les fantasies de *Don Dalmacio*. Les interrupcions, els comentaris y les respostes als seus discursos contenen un devassall de xistes a qual més graciós y encertat. Solsament aixís podia donarse el cas verament paradoxic y explicable de que'l mal que'l ridicol diputat carlí pretenia acabar ab la seva oratoria *sui generis*, hagi pres

encara més volada y hagi assolit una ufana més grossa que la que, d'altra manera, hauria aconseguit.

No es l'esperit partidista el qui ens porta a expressarnos com ho fem. Diari monarquic hi ha hagut, entre els de Madrid, que ha aconsellat an en Canalejas la conveniencia de tancar el Parlament, creat per fins més alts que'l que suposa emplear *á diario tres ó cuatro mortales horas para presenciar las muecas de la musa cómica, evocada por frívolos oradores venidos al Parlamento á explayar el ánimo de las gentes.*

El coronament de la campanya moralisadora (?) empresa per *Don Dalmacio* ens el dona un telegrama publicat aquesta setmana en un diari barceloní. S'afirma en ell que en la darrera sessió celebrada per la Lliga antipornogràfica, hi llegí el doctor Tolosa Latour una carta d'una coupletista decent que en nom de trescentes companyes, també decents, aplaudeix la campanya de la Lliga per estimar que la sicalipsis es també un art que deu ferse absolutament deslligat de la pornografia escandalosa.

El telegrama no dona el nom de la coupletista *decent* que ab tanta oportunitat—y ni cal dir que ab una gràcia y una gentilesa totalment contraries a la veu y l'accionar tartarinesc de *Don Dalmacio*—torna pel bon nom de la sicalipsis, establint, de passada, una saludable diferenciació entre aquesta manifestació artística, alegre y movedissa, y la pornografia escandalosa. El gest gallard y coratjós de la coupletista autora de la lletra mereix esser consignat. Llástima due, com diem, calli el telegrama el seu nom, tant més difícil q'encertar, si, com assegura, són en nombre de trescentes les seves companyes, que, com ella, estimen la sicalipsis com un art digne d'esser respectat y tractat ab el mirament y la consideració que li són propis.

* * *

La carta de les artistes netament sicalíptiques no'ns ha sorprès lo més mínim. No pot dirse que l'esperessim, però sí que no'ns ha vingut de nou.

Fa precisament uns dies que, parlant ab un *reporter*, se planyia la Candelaria Medina, gitana malaguena, gentil y brava com a bona *perchelera*, de que, essent com ella es una *muchacha muy recatadita*, no pugui sortir a l'escena sense haver d'escoltar les impertinencies d'un exèrcit de *calvas relucientes que se agitan y se revuelven demanantli que se desabrigue*. Com es natural, a la Candelaria Medina, *muchacha recatadita*, aquestes intemperancies de les *calvas relucientes* la posen de mal humor. «*Yo creo—digu, portada del seu enuig,—que mi autipatia á los ancianos proviene de eso...*» El periodista romp, a l'arribar an aquet punt, una llansa en favor de la seva interviewada y de quantes com ella *penan y rabian* cada cop que *los viejecitos les piden eso que no es lo suyo*. Fa constar després que la Candelaria—q. p. b. desde aquet moment—*no juega sus caderas, ni encabrita su silueta fina, ni tiene que soltar su pelo negro y fino, ni que extender sus brazos invitando, ni que simular ciertos espasmos con sus ojos grandes y gitanos...*

Més afortunat en el seu ofici y més envejat per nosaltres que'l mateix Morote, interviewador de poderosos, cuida el reporter de fernos assaber que es la Candelaria fembra de *silueta alta, gentil y cimbreante, que se agita con ademán artístico y perfecto, sin retorcerse entre tumultos para hacer que la falda se ciña al cuerpo como la camisa. Es la artista artística, sencilla y vibradora... Es española*, acaba dient, ab unció gairebé relligiosa y com aquell qui ab aquesta paraula ho ha dit tot.

¿Per què no ha d'esser la Medina l'autora de la carta llegida pel senyor Tolosa Latour, tota vegada que, segons confessió de la mateixa interessada, millor que artista hauria fet una excelent mare de família, y més que anar de ciutat en ciutat y rodar d'escenari en escenari, hauria sigut el seu ideal *cuidar*—són les seves propies paraules—*de mi*

casa y de mis pequeñuelos, si llegaba á casarme y Dios me los daba?

Siga o no siga ella l'autora de la missiva endressada a la Lliga antipornogràfica, cosa es que importa poc averiguar. La conseqüència a deduir de les seves confessions es la de que aquestes tindran, als ulls del public, que acostuma a mirar en l'artista del gènere infim a la saderdotisa mestra en el silabari de l'amor, polimentada en les joguines y les entremaliadures d'Eros, un interès més punyent y una més forta novetat que tots els dissimulaments sensuals y totes les hipòcrites picardies de les venerables serves del Dr. La-guarda...

Una nota ben suggestiva, pera acabar.

Uns joves madrilenys—artistes, literats, periodistes, etc.—projecten la celebració d'un miting en pro de la moralitat. De realitzar-se aquet proposit, parlaran en ell—ademés de la Medina—l'Ursula López, la Pepita Sevilla, l'Amalia Molina, y altres dignes exemplars del món femení que pobla actualment els teatres de *variétés* y de sarsuela petita.

Diuen els organitzadors del miting que l'acte anirà encaminat a combatre l'hipocresia, tot aixecant ben alta la moralitat, de la que són admiradors fervents.

Tracten de convidarhi a *Don Dalmacio*, pera que, si ho creu convenient, rebati els raonaments de les oradores...

Be està l'invitació, y de desitjar es que'l campió de la moralitat reculli el guant que en plena cara se li llença.

Pensi, pera decidir-se, que no es tot hù ocupar en la tribuna pública un lloc a la vora de les xamoses dames anunciades, o tenir per veïns els visatges antipàtics y funeraris dels Parellada, Comas y Domenech, Vallès y Pujals, y demés companys seus en aquesta creuada tartufesca.

Que *Don Dalmacio* vagi al miting, y que, si se'l convida a ballar un *garrotín*, no s'ho fassi dir dos cops.

Mai com en ocasió consemblant estarà el diputat il·lustre per Girona més en caracter.

Boy

□ ————— □ □ □ ————— □

Barcelona y Catalunya

Quan erem menuts, un minyó, un talòs, se divertia de vegades ab nosaltres cridantnos, en mitg de la fosca del vespre: *Uuuu!*... Aquella veu, al principi, ens esporugüia, ens corglassava, ens feia correr, cametes ajudeume, cap a casa. Però ens anavem fent grans, y cada vegada ens feia menos por la veu aquella. Fins que una nit, ja perduda la por del tot, al sortir el crit de: *Uuuu!*..., d'entre les ombres, responguerem a la fantasma ab un cop de roc. Y bon xirivec que varem ferli.

Anys enrera, els cacics y caciquets de les comarques catalanes acostumaven a esporuguir la bona gent davant del moviment catalanista, cridant: *Barcelonisme!* Més també s'ha fet gran, políticament, la gent catalana. Ha adquirit consciència de la propia personalitat y ha sentit l'anhel de l'autonomia. El crit de: *Barcelonisme!* ja no la fa espantar. Y si els cacics y caciquets insisteixen, es possible que's trobin qualsevol dia ab el cop de roc.

Què volen dir ab això de *barcelonisme*? Que Barcelona serveix els seus interessos en detriment dels de les comarques catalanes? Que'ls imposa la seva voluntat, que les explota, que les empobreix pera enriqueixre ella? Sí; tot això vol significar, en llavis dels caciquistes y dels anticatalans, la paraula *barcelonisme*. Un diariet lleidatà, *El País*, en un article migrat y malevol dedicat a comentar el patriòtic projecte d'una Diputació catalana, escriu que a Barcelona li «interessa aixamplar el seu radi d'acció en lo polític y administratiu pera completar l'absorció que en lo economic ve realisant».

Tota aquesta llegenda de l'absorció econòmica de Catalunya per Barcelona es filla de la mala fe y de l'ignorancia. En les darreres dècades de la passada centuria succeí que mentres Barcelona creixia y s'enriqueix, queien en la pobresa y en la decadencia algunes poblacions y comarques catalanes. Però en la coincidència d'aquets fets no hi havia cap relació de causa y efecte. Ni l'enriquiment de Barcelona era degut a l'empobriment de les esmentades poblacions y comarques, ni la decadencia d'aquestes era deguda al progrés de Barcelona. Sols en una petita part poden haverse produït aqueixes mutues influencies.

Tarragona, per exemple, decaigué per efecte de l'anulació del comerç d'exportació vinícola y per haver quedat, industrialment, per dessota de totes les altres ciutats catalanes. La vella y noble ciutat romana, per altra part, no té ni pot tenir una gran prosperitat econòmica, puig ab prou feines té rogalia propia. A molt poques hores de distancia, dues ciutats y una vila important—Reus, Valls y Vendrell—li xucen la nodrició. Es un arbre plantat entre altres arbres massa propers, y no cal somniar en que prengui gaire ufana. Certes excepcionals circumstancies poden crear en el seu port un moviment extraordinari, passatger, d'exportació agrícola, d'embarc de vins sobre tot. Però les seves condicions naturals li senyalen fatalment un limit no gaire alt de desenrotllo. Per què culpar, doncs, a Barcelona de coses en les quals cap culpa hi té?

Ja'm sembla sentir unes veus que criden: «Y les tarifes dels ferrocarrils?» Heusaquí un problema complexe y delicat. Se planyen algunes poblacions de la desigualtat, de l'injusticia de les tarifes ferroviaries, fetes ab la mira d'afavorir a la capital de Catalunya. Pera combatre lo que d'injust hi pugui haver en això, se pot comptar ara y sempre ab el concurs del poble de Barcelona. An aquet no se l'ha de confondre ab les oligarquies capitalistes, sovint tarades d'egoisme y d'afany d'absorció.

No solament no fou Barcelona la causa de la penuria d'algunes poblacions y encontrades catalanes en el darrer ters del sigle passat, sinó que la creixensa de la gran urbs atenuà els efectes de la crisi comarcana. De tot arreu de Catalunya vingueren aquí milers y milers de persones, families enteres, y aquí trobaren treball, pa, vida. Les estadistiques ens diuen que avui els barcelonins no formen més que la meitat dels habitants de Barcelona. Aneu a les fàbriques, als obradors, al moll, a les impremtes, a les oficines municipals, a les redaccions de periodics, y ab prou feines hi trobareu barcelonins. La mateixa agricultura catalana té a Barcelona un dels seus més importants mercats consumidors.

WIFRED

BEAUMONT — PIO X — ROSTAND

No ho fassin correr.

El Sant Pare s'ha rendit; ha abdicat a favor del modernisme; s'ha entregat ab armes y bagatges a la peccadora Ciencia, que es com si diguessim: s'ha donat al «bando» contrari.

Pio X acaba de beneir a l'aviador Beaumont, sense que aquet li demanés, impulsat sols per un intim sentiment d'admiració a la valentia y a l'enginy de la descreguda humanitat.

Mentres l'home-aucell volava per damunt de Sant Pere de Roma, el vell presoner del Vaticà va treure el

A LA GUERRA, COM A LA GUERRA

Una familia previsorra en un aplec del sigle xx.

nas per una finestreta, y quedà tan encantat del prodigi que se li aparegué a la vista, que, no podent resistir la temptació, allargà ab entusiasme el bras dret y va beneir a l'atrevit vencedor del famós «raid».

Allò va ser més que fer la creu als nuvols; va ser la sumissió del Cranc a l'Àguila; va ser tant com posar la firma a la sentència del Fanatisme, presentada pel Progrés; una firma posada ab els dos ditets de confirmar a l'immensa pàgina d'aquet tou de blau-de-planxadora que'n diem cel.

—Dono gracies a Deu—diu que va exclamar el Sant Pare—per haverme permès contemplar la més extraordinària de les meravelles que han creat els homes.

Y heusaquí que aquestes paraules y aquell gest de l'infalible varó van inspirar, l'endemà, un magnífic sonet a un gran poeta, l'Edmond Rostand.

El sonet diu, poc més o menos, això:

ROMA, MAIG DE 1911

Tot hermós: la Victoria, el clam que la renoma,
la Ciutat Eterna, la florida estació;
fins el sagrat captiu, que deixa l'oració
per veure a l'aligot volar damunt de Roma.

Sublim moment. Brandant el cos que ja's desploma,
el vell Papa, fent pas al sigle y l'horitzó,

obre son finestral, y, desde sa presó,
beneix a l'aucell, que diuen que es un home.

Oh puríssim efecte d'aquet gloriós dia!
Abans, per beneir, a terra's dirigia;
ara el bras y la vista cap endalt ha d'extendre...

«Pulvis es...» diu l'Iglesia al mortal ple d'anel.
Però tant s'ha enlairat aquet granet de cendra,
que ara, per beneirlo, cal cercarlo en el cel.

Ja ho veuen. Després d'en Marinetti, en Rostand.

Què hi vol dir que cada dia's matin més aviadors?...
Els poetes ja han pres l'aviació pel seu compte, masegantla ab les seves estrofes, y quan els poetes, que són els que sempre ho han profetisat tot, s'encarreguen de donarhi la dita, ja's pot dir que'l miracle es cosa feta.

Millor serà, per això, que ni dels aviadors ni dels poetes ens en fiem, encara, massa.

Els poetes han volat sempre ab el pensament molt més amunt que cap Blériot dels més lleugers.

Però gasten aparatos primitius y fragils com els infants.

Deixen anar l'imaginació com qui enjega un estel, y, un cop en l'aire..., donali fil.

XARAU

LA BANDA MUNICIPAL...

Tal com la voldria en Vinaixa.

PAPERAM

COLECCIÓN ARALUCE. *Las obras maestras al alcance de los niños.*—Aquesta biblioteca, magníficament presentada, se compondrà, segons sembla, de les obres més famoses, contribuint a formar el bon gust dels joves llegidors y complint com cap altra aquell somniat precepte d'*instruir delectant*.

Fins avui venen publicats quatre volums: *Histories de Shakespeare* (en el qual s'hi troben, condensats, els arguments de set comedies del famós autor anglès); *Los héroes*, de Charles Kingsley; *Historias de Hans Andersen*, sis quèntos triats entre'ls millors; y *La divina comedia (Historias de Dante)*, una condensació del gran poema feta a consciència.

El llenguatge empleat en aquestes obretes es molt propi pera'ls infants, y, al ser extractades, no han perdut pera ells gran cosa les narracions, doncs conserven l'interès y venen aventajades per la concisió y la claretat.

SOCIALISMO.—Follet de don J. Recasens y Mercadé, publicat per la Biblioteca de «La Justicia Social». Conté atinades observacions sobre'ls moderns temes que la lluita de classes ha portat sobre el tapete de la política actual.

EL GENIO. *Un capitulo de psicología*, per G. Bovio.—En les planes d'aquet llibre s'hi exposen clarament tots els caracters del geni. El famós italià estudia en ell metòdicament aquet

ser superior als demás homes y presenta un hermós contrast entre'l geni y la bogeria y el geni y la delinqüència. Ha sigut traduïda, aquesta interessant obra, pel senyor Piñot, y forma part de la «Biblioteca Sociológica Internacional», que edita la Casa Henrich y C.^{ia}

AMOR SILENCIOSO, por Jolanda (Marquesa Maria Majocchi Plattis).—La celebrada autora de *Las últimas vestales* ens dona en aqueixa nova producció una serie de noveletes curtes, tot passió amorosa y tot bellesa artística. Una dotzena de tituls componen l'index y tots resulten sugestius pera'l llegidor. Es, ademés, un llibre que, sense tenir gens d'aspecte mansoi, pot anar a les mans de tota mena de persones. Aquestes interessants noveletes han sigut curosament traduïdes al castellà per donya Carme Karr.

SEPT SCIENCIES

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—Dissabte va debutar «El gran Raymond», un senyor que ha empastifat els carrers de mamarratxos.

Diuen que es mago ilusionista y que ho presenta tot molt be. No haventlo vist, permètinme que ho posi en quarantena.

LA BANDA MUNICIPAL...

Tal com la voldria l'Albó.

NOVEDADES.—L'espectació pera coneixer l'obra d'en Marquina, *En Flandes se ha puesto el sol*, era grandíssima. La companyia Guerrero duia, gracies an ella, un farsellet d'èxits conquistats a Espanya y a Amèrica. La funció inaugural era, doncs, aquí, toc segur, posant la gloriosa producció en el programa. Y sonà el timbre de l'avisador, y's feu el silenci en la sala, y per la boca de l'escenari comensà a parlar el poeta, descapdelant una troca de versos brillants y lluminosos com les armes y els trajos dels personatges. *En Flandes se ha puesto el sol* es un drama heroic, escrit en armonioses estrofes, que tanca un hermós simbolisme. La lluita entre l'amor a la llar y l'amor a la patria, el dubte sentimental que promouen en el cor d'un home honrat y cumplidor el dever egoista familiar y el dever desinteressat a favor dels germans de terra han inspirat an en Marquina una obra de gran volada, propia pera abocarhi tot el lirisme de la seva galanura poètica. Respecte a estructura, la comedia ens semblà, igualment, bastant encertada; l'acció esdevé interessant y ferma, sobre tot en el segon y tercer actes, plens de fantasia poemàtica; y conté, així mateix, una porció d'escenes d'una delicadesa y una placidesa encantadores. Si tan be estigués de veritat psicològica, d'intensitat humana, com de trassa artística, de color y de literatura, seria l'obra d'en Marquina una producció que s'acostaria molt a les obres perfectes y definitives. Lo millor del seu llibre són els versos, y, corprès per la seva grandesa y el seu ritme, el públic s'hi entregà, generós, aplaudintlo al final de cada un dels actes y fentli una carinyosa ovació al terminarse l'herdica comedia.

La presentació fou molt cuidada y molt esplèndida, com no

estem acostumats a veure'n de semblants a Barcelona. Y en l'interpretació s'hi distingiren les senyores Guerrero y Blanco y els senyors Díaz de Mendoza y Thuiller.

—Pera ahir, dijous, tenien anunciada l'estrena de la nova comedia dramàtica, *La flor de la vida*, dels germans Quintero, que fou també un dels grans èxits de la temporada, a Madrid.

ELDORADO.—Una gran solemnitat artística promet ser l'estrena de *La dona d'aigua*, òpera catalana del mestre Casademont. La lletra es deguda al senyor Trias y Fàbregas. Tindrà lloc el dia 27 d'aquet mes. Se'n tenen molt bones referències.

Hi ha el projecte de donar quatre representacions.

TÍVOLI.—Dimars s'havia d'estrenar *Vita di Boheme*, opeleta en tres actes del mestre Henri Hirschmann. No som a temps pera parlarne y ho deixarem pera'l número vinent.

—Demà, dissabte, *serata d'onore* de la primera tiple Anita Patrizi Granieri; que es tant com dir: el teatre ple y una ovació continua.

NUEVO.—Dimecres degué estrenarse *Gente menuda*, sàinet líric d'Arniches y Alvarez, música d'en Quinito Valverde. Del resultat no'n sabem res encara.

Continúa l'èxit de *La caricatura del general*, a la que s'han fet algunes petites modificacions molt atinades.

CÓMICO.—Sabem—y ho havem de saber per referències—que la sarsuela *La tierra del sol* ha obtingut un gros èxit... gracies a la presentació, a l'excés de vestuari en els homes y al *escas*... vestuari de les dones.

TRIUNFO.—Gran acceptació de la companyia catalana Llorente-Blanca, de la que'n forma part també en Viñas. S'han representat ab èxit *La reina jove* y *Els zin-calós*. Els autors Guimerà y Vallmitjana són cridats cada nit a les taules.

BOSQUE.—La funció de l'«Aplec de la Sardana», donada diumenge a la nit, va deixar del tot satisfeta a la nombrosa concurrència. La companyia Codina representà *Mar y Cel*, essent aplaudits tots els artistes. Després del drama, versos y sardanes.

L. L. L.

□ □ ————— □ □ □ □

ESQUELLOTS

L'Aplec de la Sardana, a Vallvidrera, va transcórrer molt animadament, essent un èxit pera'ls organitzadors.

Alegria en els cors y en la naturalesa, noies maques, música, flors, ballaruga continua.

Una festa de germanor catalanesca, sense un sol intent de pertorbació, cosa estranya en aquets temps d'aplec accidentats.

Y es que a Vallvidrera no hi havia fanàtics, ni dels rojos ni dels negres...

Ni falta que hi feien.

□

Això es una delícia!

En una subasta pera adquirir grava, feta l'altre dia a Cà la Ciutat, y qual preu màxim estava fixat en 58.496 pessetes, va adjudicarse el servei a un postor que's va comprometre a fer una rebaixa de quatre pessetes y mitja!

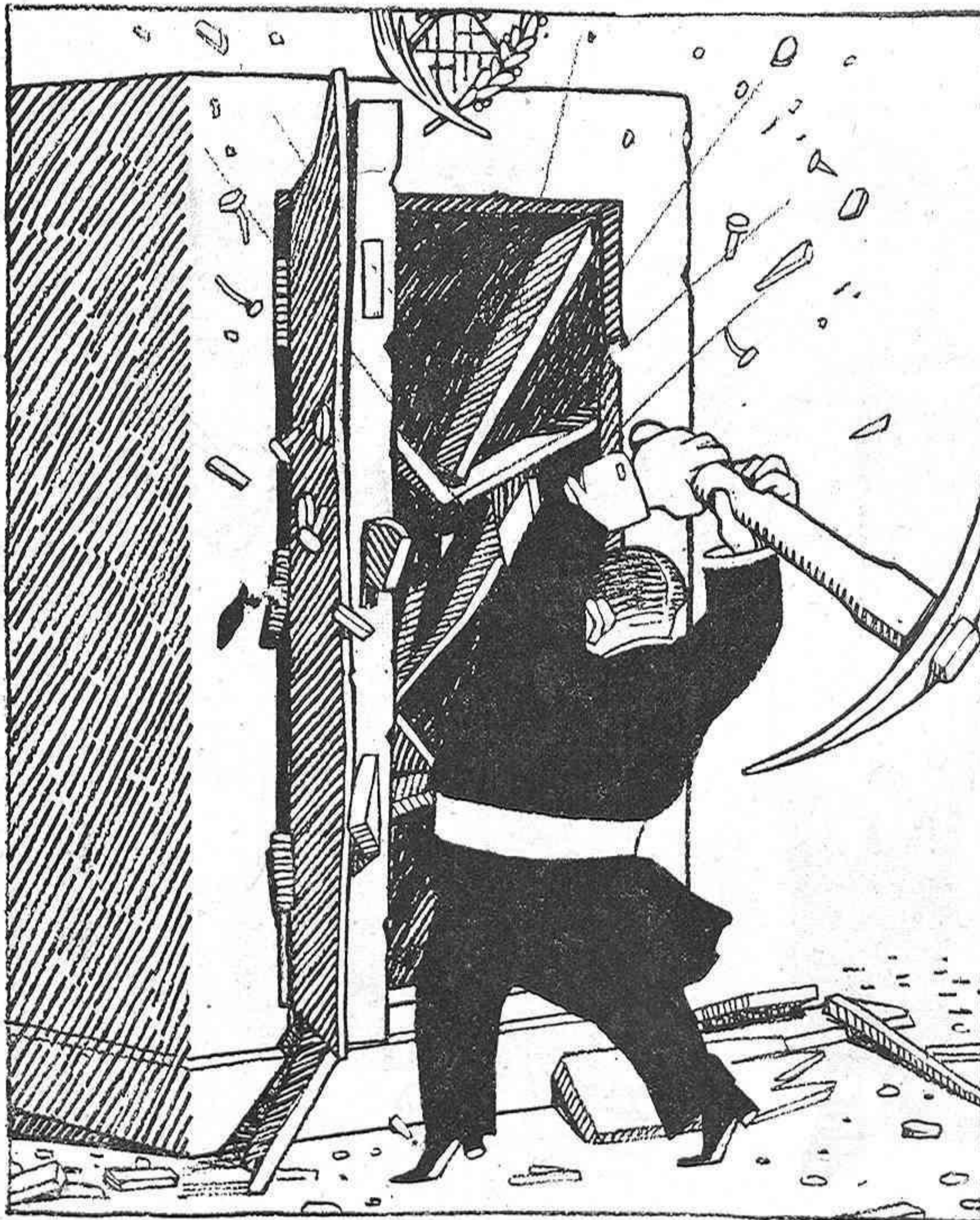
¡Tira peixet!

¡De 58.496 pessetes rebaixarne quatre y mitja, *nada* menos!

Seguint per aquet camí, acabarem per tenir la grava de franc.

¿No troba, senyor Marial?

□

AFORÍSTICA POPULAR

«Qui de jove no treballa, quan es vell dorm a la palla.»

ELS somatents armats de Catalunya han inaugurat, a Montserrat, un bonic monument als Hèroes del Bruch.

Es una patriòtica obra d'art que serà l'admiració dels turistes que visiten la cèlebre montanya.

En l'acte de descobrirlo, segons conten, un patrioter dels molts que formen el *cuervo* va exclamar:

—Ja hi està, be, ja, aquí aquet monument... Però estaria encara millor a un altre lloc.

—Aont?—li preguntaren.

—A les portes de Larache.

□

AL jardí del Luxemburg, de París, s'hi ha posat el bust del poeta Paul Verlaine.

Y ab tan plausible motiu exclama, regositjat, un cronista:

«Aquí está nuestro Verlaine, eternizado en mármol.»

¿Eternizado?... Ja l'hi diran de misses.

O de pedrades.

També nosaltres, en el Park, teniem *eternizado* al nostre Fontova.

Y ja hi ha hagut un salvatge que, a cops de pedra, li ha desfet part de l'*eternisació*.

Advertim als nostres lectors y correspon-sals que, ab motiu de la festa extraordinària de la setmana pròxima, el vinent número de L'ESQUELLA sortirà el dijous, dia 22.

C'est le comble!...

El Diluvio, oportú com de costum, satirisa, en un llarg article, el descuit y l'ignorància de les coses ab que, generalment, s'escriu aquí la premsa.

Y pera reforçar aquesta opinió, per lo demás perfectament exacta, diu, molt serio:

«Un diario de Barcelona hablaba del *general* Berteaux, que no era tal general, sinó un simple corredor de Bolsa.»

¡Justa!... Cert, certíssim que un diari barceloní va estampar la precedent burrada, però, aquet diari ¿sab el lector quin es?

¡*El Diluvio*, el mateix que avui té l'ocurrència de burlarse'n!...

Repasí, l'orgue oficial de les *señoritas que necesitan protección*, el seu número del 23 de Maig, y, a la pàgina 11, en una cosa que d'un'hora lluny denuncia la mà d'en *Tarugata*, tindrà el gust de veure la galleda dintre de la qual ha anat, tan cando-rosament, a ficar els peus.

□

PERA tranquilat y barra les d'aquet senyor «Raymond», que fa atraccions màgiques al Principal.

El dia del seu debut va fer colocar uns cartells descomunals que obstruïen el pas de les rambles y tapaven la vista de tots els establiments.

—Són d'aquet gran ilusionista?—exclamava un passant.

—Sí,—responia un botiguer. Són d'un ilusionista que's deu fer l'*ilusió* de que tot el món es seu.

□

SI el lector ha estat alguna vegada a Cà la Ciutat a treure la cèdula o per qualsevol altra desgràcia per l'estil, ¿recorda haver vist unes obres que allí s'estan, fent desde no sabem quin any del passat sigle?

Doncs, referintse an aqueixos treballs, executats ab una lentitut que faria riure a una tortuga, diu un diari *de la noche*:

«Continúan *con actividad* las obras que se realizan en la parte posterior de las Casas Consistoriales.»

«*Con actividad.*»

¿Què'ls hi sembla, cavallès?

Aquet *suelto* divertit,

si no l'ha escrit en Falqués,

¿quí diable'l pot havê escrit?

—S'equivoquen—ens respon

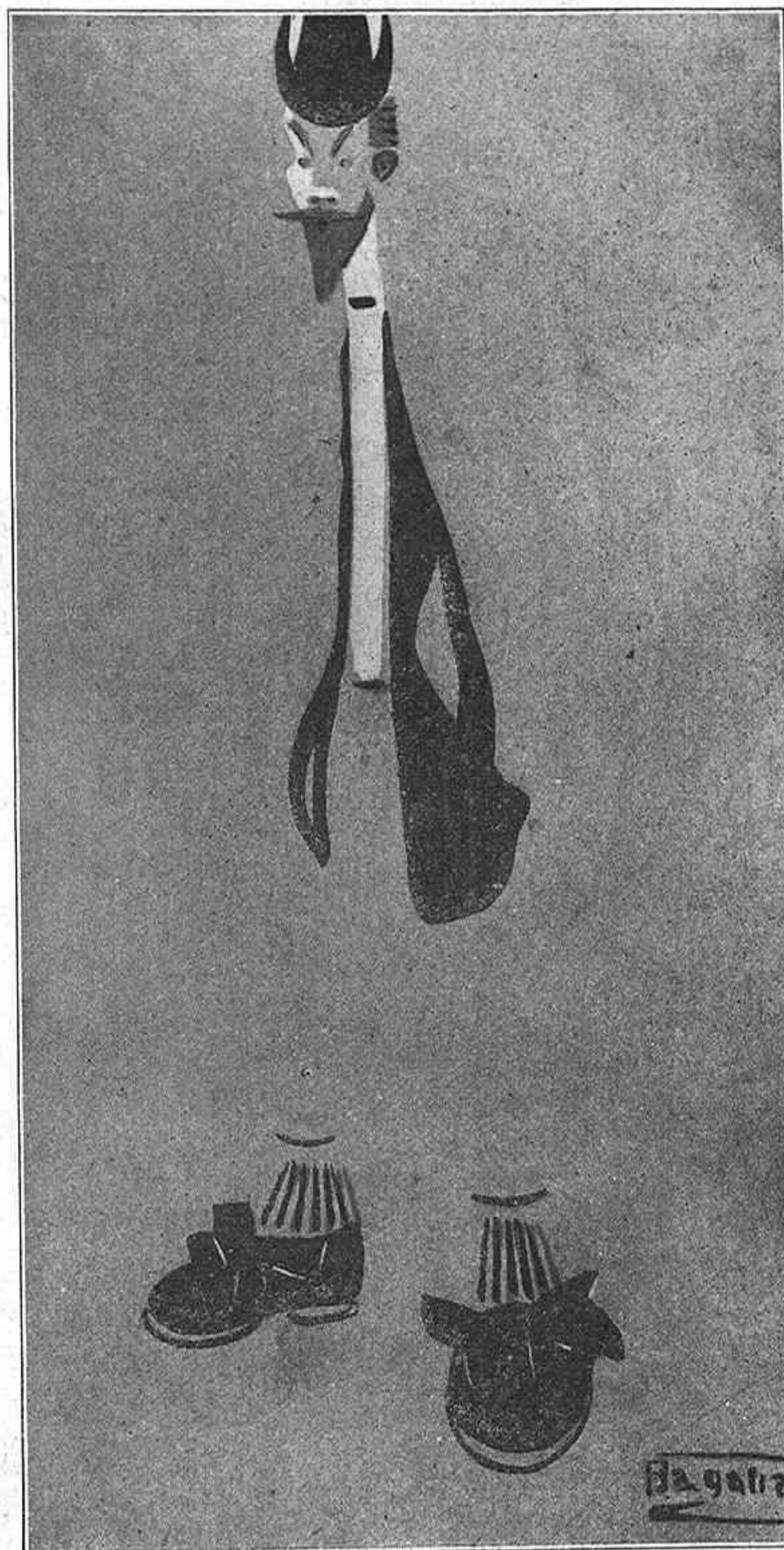
un *viu* que això està llegint.—

¿No veuen que allà ont diu *con*,

en rigor ha de dir *sin*?

□

DONANT compte la premsa diària d'una sessió celebrada darrerament per una societat que's dedica al cultiu de l'Astro-

POTENCIA PERIODÍSTICA

—Ja podeu buscar, ja!... En tota *La Prensa* no hi ha més que un crític, y aquet crític soc jo.

nomia, explica que un orador va referir les peripecies sufertes pels descobridors d'Amèrica en els seus primers viatges, «viajes—diu—que hoy asombran al considerar la falta de medios que para orientarse en alta mar se poseían entonces».

Si lo que realment posseïen era falta de medis, ¡bonica situació devia esser la dels tals navegants!

Quasi tant com ho seria la de l'home que, apretat per la fam, se trobés ab una abundant carencia d'aliments.

Per favor, senyors astrònoms!...

La ciència solar-llunàtica es cosa sèria, en efecte, però ¿y la pobre Gramàtica? ¿No mereix també respecte?

□

EN un bateig celebrat a l'iglesia de Santa Mònica el dijous de l'altra setmana varen ser padrins... ¿quí dirien?

La celebrada artista donya Adriana Bianca Stella y el seu espós, senyor Godin.

D'aquesta feta es d'esperar que'l Governador civil de la província, obrint els ulls a la raó, alsarà immediatament l'anatema que, irat, va llensar un dia al damunt de la famosa «estrella».

AB LA VIGA A COLL

—No fassis tantes *esses*, home, que la gent se'n adonará.
—¡Y què!... Aixís veuran que, poc o molt, sé d'escriure.

¡Fer de padrina, en els temps que correm y ab tants requisits com, per aquestes cerimonies, exigeix la santa mare Iglesia catòlica, apostòlica y romana!...

*Si un punto de contrición
da á un alma la salvación,*
que diu el calavera de don Joan Tenorio,
ja cal que'l senyor Portela
perdoni a la Bianca Stella,
y li torni, sense replicar, la seva gubernativa gracia.

□

UN ximple ab pretensions d'autor dramatic llegia, l'altra tarda, a l'Ateneu, una tragedia al critic Bernat y Durán.

El jove autor, després del quart acte:

—Veu, aquí l'acció es quasi llesta. Però ara'm trobo que no sé com fer morir al protagonista...

En Bernat y Durán:

—Això rai, home!... Es molt senzill: llegèixili l'obra.

PETIT CORREU

Pera anunciar la línia d'Automobils de Cadaqués a Figueres per Roses y Castelló, que ha d'inaugurar-se el dia 25 del corrent, l'«Hispano-Cadaquesense», organitzadora d'aquest important servei, ha publicat una col·lecció de targetes postals ab boniques vistes de Cadaqués y els seus encontorns.

* Ab ocasió de la Festa major de Badalona, el Centre Catalanista Gent Nova, de la veïna ciutat, prepara uns Jocs Florals, pera'ls quals hi ha oferts catorze premis—alguns d'ells en metálic—que s'entregaran als guanyadors en sessió pública el 15 del vinent mes d'Agost.

Les composicions que hi optin han de ser enviades, en la forma acostumada, al local de Gent Nova, carrer d'en Lluch, números 51, 53 y 55, Badalona, abans del 24 de Juliol.

* Passat demà, diumenge, desde les 8 del matí a les 2 de la tarda, tindrà lloc en el Sport-Tiro (Saló de Sant Joan, davant del Palau de Belles Arts) una gran festa de tiro, en la qual s'adjudicaran varis premis, entre ells la «Gran Copa de 1911».

TRENCA-CAPS

JEROGLIFICS

I

ORIA

J. P. (a) DREYFUS

II

EIOU

J. P. (a) DREYFUS

III

MUSICA

J. DUBÉ (a) CALIRO

TARGETA

CELS PORTA

RODA

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el títol d'un conegut drama català.

V. BORRÀS Y BAIGES

CONVERSA

- Enric, porta una botella de xampany.
- ¿D'aont, de l'armari?
- Naturalment, home..., ¡ah! y digues a la noia que vingui.
- Quina, la Tuïetes?
- No, home; la que entre'ls dos hem dit.

PEP CISTELLÉ

ANAGRAMA

Tot anant a pescà al riu
vareig tenir la desgracia
de clavarme a la total
el total ab que pescava.

A. VIRGILI

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:

Fòra de Barcelona,
cada trimestre:

Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

UN LLIBRE DE GRAN EXIT

Les cent millors poesies de la llengua catalana

triades per l'erudit escriptor E. MOLINÉ Y BRASÉS

Un volum de més de 300 planes: UNA pesseta

Edició de 25 exemplars de gran luxe, impresos sobre paper Japó: 15 pessetes

Edició de 75 exemplars en paper de fil: 6 pessetes

* * * * *

ANUARIO RIERA

EXCLUSIVO DE ESPAÑA

2 TOMOS: PESETAS 25

Episodios Nacionales

B. PÉREZ GALDÓS

LA PRIMERA REPÚBLICA

Un tomo en 8.º, Pesetas 2

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de ditès obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

CORPUS DE SANG?

—No s'espantin, guardies, no... Se tracta d'un parell de gallines!...